

Yritysvaikutusten arvioinnin käyttöönotto / Ibrukttagande av bedömning av företagskonsekvenser

Maankäyttö- ja elinkeinojaosto / Markanvändnings- och näringslivssektionen 16.04.2026 § 37

320/14.01.00/2026

Valmistelija / Beredare: Elinvoimapäällikkö / Livskraftschef, Henna Piilo
henna.piilo(at)sipoo.fi

Kuntalain mukaan kunnan tehtävänä on edistää asukkaidensa hyvinvointia ja alueensa elinvoimaa. Yritystoiminnan edellytysten vahvistaminen ja yritys näkökulman huomioiminen osana päätöksentekoa ovat keinoja elinvoiman kehittämiseksi.

Yritysvaikutusten arviointi on menetelmä, jonka avulla päätöksenteossa ja sen valmistelussa voidaan systemaattisesti ennakoida ja tarkastella päätöksen vaikutuksia yrityksiin. Arvioinnin avulla voidaan vähentää riskiä tehdä päätöksiä, jotka heikentävät yritystoiminnan edellytyksiä ja yritysmyönteisyyttä kunnassa. Toisaalta yritysvaikutusten arvioinnin avulla on mahdollista havaita päätösten positiiviset vaikutuksen yrittäjyyteen ja yritystoimintaan kunnassa.

Yritysvaikutusten arvioinnin tavoitteena on tunnistaa päätösten mahdolliset positiiviset ja negatiiviset vaikutukset yritystoimintaan jo valmisteluvaiheessa, tukea yritysten toimintaedellytyksiä ja kunnan elinvoiman kehittymistä, lisätä päätöksenteon läpinäkyvyyttä ja tasapuolisuutta yrityksiä kohtaan sekä vahvistaa kunnan ja paikallisen yritysten välistä vuoropuhelua.

Yritysvaikutusten arviointi edistää Sipoon kunnan strategian toteuttamista. Strategian 2025-2028 mukaisesti Sipoon kunnan visiona on olla pääkaupunkiseudun yrittäjämönteisin kunta. Strategian tavoitteissa korostuvat elinvoima, avoimuus ja yritysten toimintaedellytysten vahvistaminen. Sipoon kunnan strategian yhtenä kärkiteemana on elinvoiman kehittäminen, ja johon valtuustokauden kärkiteemoiksi on kirjattu yritysvaikutusten arvioinnin käyttöönotto.

Uudenmaan Yrittäjät ry on määritellyt yritysvaikutusten arvioinnin yhdeksi arviointikriteereistä, kun kunnille myönnetään yrittäjälippuja yritysmyönteisyydestä kunnassa.

Yritysvaikutusten arviointi otetaan käyttöön yhdyskunnan ja ympäristön sekä arjen ja vapaa-ajan toimialoilla. Vuosien 2026-2027 aikana kerätään palautetta prosessista ja sen toimivuudesta, jonka jälkeen arvioidaan menetelmän laajempaa käyttöönottoa Sipoon kunnassa. Yritysvaikutusten arvioinnin prosessia arvioidaan osana koko kunnan ennakkovaikutusten arvioinnin kehittämistä.

Yritysvaikutusten arviointi tehdään niin sanotun liikennevalomallin mukaisesti (liite 1), jonka mahdollistaa positiivisten, negatiivisten ja neutraalien vaikutusten tunnistamisen. Malli antaa myös mahdollisuuden kuvata päätöstä tai asiaa sanallisesti. Liikennevalomallin yhteyteen on lisäksi laadittu ohjeistus kunnan työntekijöiden käyttöön, jossa kuvataan laajemmin yritysvaikutusten arvioinnin merkitystä, tavoitteita sekä määritelty niitä päätöksiä, joissa toimintatapa otetaan käyttöön. Ohjeistus kuvaa lisäksi päätöksentekoon liittyviä suoria ja välillisiä vaikutuksia sekä yritysvaikutusten arviointiin liittyvää termistöä. Ohjeistusta voidaan täsmentää ilman poliittista päätöksentekoa.

Sipoon kunnan työntekijöille järjestetään koulutus yritysvaikutusten arvioinnin käyttöön ottamiseksi. Vuosin 2026-2027 aikana on myös mahdollista järjestää lisäkoulutusta kerätyn palautteen perusteella.

Yritysvaikutusten arviointi tulee kohdistaa erityisesti päätöksiin, jotka vaikuttavat yritysten toimintaympäristöön joko suoraan tai välillisesti. Tällaisia ovat muun muassa kunnan strategiat, suunnitelma ja ohjelmat, kaavoitus- ja maankäyttöpäätökset, palveluverkon muutokset, liikenne- ja infrastruktuurimuutokset, ilmasto- ja energiapäätökset sekä elinvoimapalveluiden järjestämiseen liittyvät päätökset.

Yritysvaikutusten arviointi tulee aloittaa mahdollisimman varhaisessa vaiheessa, jotta vaikutukset voidaan huomioida jo valmisteluvaiheessa sekä myöhemmin päätöksenteossa. Arviointia ei pääsääntöisesti edellytetä rutiiniluonteisissa tai hallinnollisesti vähämerkityksellisissä päätöksissä.

Arviointiprosessi toteutetaan seuraavasti:

1. Asianvalmistelija/esittelijä tunnistaa, onko asiassa yritysvaikutuksia. Vuosien 2026-2027 aikana pyritään aktiivisesti tunnistamaan niitä päätöksiä ja asioita, joissa yritysvaikutusten arviointi on syytä ottaa käyttöön.
2. Asianvalmistelija laatii alustavan yritysvaikutusten arvioinnin käyttämällä tähän luotua liikennevalomalli-pohjaa. Asianvalmistelijan tulee arvioida suhteessa valmisteltavaan asiaan tai päätökseen, missä valmistelun kohdassa yritysvaikutusten arviointi on syytä tehdä, esim. kaavoitusprosessin aikana.
3. Asianvalmistelija arvioi tuleeko yritysvaikutusten arvioinnista pyytää kommentti, lausunto tai arvio paikalliselta yrittäjähdistykseltä. Merkittävissä asioissa arvioinnista tehty dokumentti lähetetään yrittäjähdistykselle vapaamuotoisesti kommentoitavaksi.
4. Yritysvaikutusten arvioinnin dokumentti annetaan valmistelun materiaalina päätöksenteon yhteydessä ja esitellään tarvittaessa päätöksentekijöille. Päätöksentekoon menevässä esittelymateriaalissa tulee mainita, että yritysvaikutusten arviointi on tehty ja kerrottava yritysvaikutusten arvioinnin tuloksesta.

Päätöksentekijöillä on keskeinen rooli yritysvaikutusten arviointien hyödyntämisessä. Selkeät toimintatavat parantavat päätösten laatua ja yritysvaikutusten huomioimista. Päätöksentekijöillä on aina oikeus kysyä asian valmistelijalta tai esittelijältä yritysvaikutuksista ennen päätöksentekoa, ja siten varmistua yritysvaikutusten huomioimisesta.

Yritysvaikutusten arvioinnin menetelmästä kerätään palautetta ja sen toimivuutta laajemman käyttöönoton suunnittelemiseksi arvioidaan vuosien 2026-2027 aikana seuraavasti:

- Luodaan käyttäjille palautteenantokanava menetelmän käytöstä,
- Kerätään ja seurataan tietoa päätöksistä ja määräistä, joissa yritysvaikutusten arviointi on otettu käyttöön

Yritysvaikutusten arvioinnin malli on valmisteltu yhteistyössä yhdyskunnan ja ympäristön toimialan kanssa sekä Sipoon Yrittäjät ry:n kanssa.

Ehdotus / Förslag

Maankäyttö- ja elinkeinojaosto esittää kunnanhallitukselle että:

- Yritysvaikutusten arviointi otetaan käyttöön vuosiksi 2026-2027 yhdyskunnan ja ympäristön sekä arjen- ja vapaa-ajan toimialoilla.
- Vuosien 2026-2027 aikana kerätään palautetta prosessin toimivuudesta sekä tehdyistä yritysvaikutusten arviointien määristä, joiden perusteella elinkeinopalvelut laativat suunnitelman arviointimenetelmän laajentamisesta koskemaan koko kuntaorganisaatiota vuoden 2028 alusta alkaen.
- Yritysvaikutusten arvioinnin käytöstä raportoidaan vuosittain osana tilinpäätöstä.

Markanvändnings- och näringslivssektionen föreslår kommunstyrelsen att

- Företagskonsekvensbedömning införs för åren 2026–2027 inom samhälls- och miljösektorn samt inom sektorerna för vardag och fritid.
- Under åren 2026–2027 samlas respons in om hur processen fungerar samt om antalet genomförda företagskonsekvensbedömningar. Utifrån detta utarbetar näringslivstjänsterna en plan för att utvidga bedömningsmetoden till att omfatta hela kommunorganisationen från och med början av år 2028.
- sektorerna rapporterar årligen i bokslutet om hur företagskonsekvenserna har beaktats.

Käsittely / Behandling

Päätös / Beslut

Maankäyttö- ja elinkeinojaosto hyväksyi yksimielisesti esittelijän ehdotuksen.

Markanvändnings- och näringslivssektionen godkände enhälligt föredragandens förslag.

Liitteet / Bilagor

Liite Bilaga 1 - Sipoon kunnan yritysvaikutusten arviointimalli